

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 5Cdo/165/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123220373
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Kolcun
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:6123220373.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobcu JUDr. L. L., narodeného XX. C. XXXX, Ž., B. T. J. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Kristínou Mitrovou Polkovou, Žilina, Na priekope 174/13, proti žalovanému Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Bratislava, Račianska 71, IČO: 00 166 073, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/3/2023, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. februára 2024 sp. zn. 11Co/109/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie **z a m i e t a**.

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e:

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 20. septembra 2023 č. k. 9C/3/2023-124 žalobu zamietol (I. výrok) a žalovanému priznal nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré je povinný žalobca nahradiť v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým bude rozhodnuté o ich výške (II. výrok).

1.1. Súd prvej inštancie spor právne posúdil podľa ustanovenia § 1 písm. a), § 2, § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej ako „zákon č. 514/2003 Z. z.“), § 50 a § 51 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „zákon č. 757/2004 Z. z.“ alebo „zákon o súdoch“). Žalobca sa domáhal voči žalovanému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. vo výške 26.900 eur z dôvodu nesprávneho úradného postupu Špecializovaného trestného súdu pri rozhodovaní vo veciach vedených pod sp. zn. DP-2Ntt-96-2020-935-V-ŠTS-BB (príkaz zo dňa 08. 09. 2020) a 1Tp/5/2020 (rozhodnutia zo dňa 17. 09. 2020 a 15. 12. 2020) a postupu orgánov štátnej správy Špecializovaného trestného súdu (ďalej aj „ŠTS“), ktorý predchádzal rozhodovaniu sudcov pre prípravné konanie v označených veciach. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že žalobca namietal zaradenie sudcu JUDr. Gietliho do služieb sudcov pre prípravné konanie. Sudca JUDr. Gietli bol na základe zmeny rozvrhu práce, resp. zmeny rozpisu služieb, ktorá je prílohou k rozvrhu práce, zaradený na čas, keď sa pripravovalo zadržanie žalobcu a podanie návrhu na jeho vzatie do väzby. Uvedené zaradenie tohto sudcu do služieb sudcov považoval žalobca za cielené, nakoľko ho už v roku 1999 nechal nezákonne odpočúvať. Sudca JUDr. Gietli pritom v roku 2020 nebol zaradený do rozpisu služieb sudcov pre prípravné konanie. Až zmenou rozpisu služieb zo dňa 07. 08. 2020 bol zaradený do služby v čase od 07. 08. do 24. 08. 2020 a od 21. 09. až do 28. 09. 2020. Ďalšou zmenou zo dňa 31. 08. 2020 bol zaradený do služby v čase od 14. 09. do 21. 09. 2020 a pôvodný sudca určený do služby JUDr. Púchovský v tomto termíne, bol podľa tejto zmeny zaradený do služby v čase od 21. 09. do 28. 09. 2020. Sudca JUDr. Gietli potom vo veci vedenej pod sp. zn. 1Tp/5/2020 rozhodoval dňa 17.

09. 2020 a 15. 12. 2020 ako sudca pre prípravné konanie. Pre žalobcu manipulácia so službukonajúcimi sudcami pre prípravné konanie a dôvody zmien zaradenia do služby nie sú zistiteľné. Zdôraznil, že takéto zmeny považuje Ústavný súd Slovenskej republiky a Európsky súd pre ľudské práva za zakázané, v rozpore s právom na zákonného sudcu a transparentným postupom pri jeho určovaní. Samotný rozvrh práce na str. 5 pre rok 2020 definuje, že podľa § 53 ods. 1 zákona o súdoch náhodným výberom nie je možné prideliť vec, v ktorej je potrebné rozhodnúť bez zbytočného odkladu, a to okrem iného v prípadoch rozhodovania o väzbe a príkazu na domovú prehliadku. Uvedené znenie rozvrhu práce však podľa žalobcu nezodpovedá zneniu ustanovenia § 51 ods. 3 zákona o súdoch. V rozvrhu práce nie je zmienka o tom, aká objektívna skutočnosť bránila prideliť vec náhodným výberom aj v týchto prípadoch, v súlade s ustanovením § 51 zákona o súdoch a vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 118/2005 Z. z. o náležitostiach rozvrhu práce (ďalej len „vyhláška č. 118/2005 Z. z.“). Žalobca tak mal za to, že ním citovaná časť rozvrhu práce je v rozpore so zákonom, ale aj Ústavou Slovenskej republiky a Dohovormi, ktorými je Slovenská republika viazaná. Dôsledkom nesprávneho úradného postupu je nenaplnenie ústavou mu priznaného práva na zákonného sudcu, keď nebola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. V rozpore s právom na zákonného sudcu je taktiež úprava v rozvrhu práce v odd. 7 bod 1 pre rok 2020, podľa ktorej o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu rozhoduje ten sudca pre prípravné konanie, ktorý obvineného vzal do väzby. Žalobca ďalej tvrdil, že v čase rozhodovania o návrhu na vydanie príkazu na domovú prehliadku rozvrh práce nezabezpečoval pridelenie vecí zákonnému sudcovi, založené na náhodnom výbere, k zmene rozpisu služieb došlo kabinetným spôsobom predsedom súdu, ktorý bol netransparentný a nepreskúmateľný.

1.2. Žalovaný s podanou žalobou nesúhlasil a žiadal ju zamietnuť. S poukazom na ustanovenie § 50 ods. 1 zákona o súdoch tvrdil, že rozvrh práce je akt riadenia predsedu súdu, nejde o výsledok konania orgánu verejnej moci o právach a právom chránených záujmoch konkrétnych fyzických osôb a nepredstavuje individuálny právny akt orgánu verejnej moci alebo postupu orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci v konkrétnom konaní, v ktorom by sa rozhodovalo o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb. Iba súd konajúci v príslušnej trestnej veci a iba v rámci trestného konania skúma zachovanie práv obvineného alebo obžalovaného na zákonného sudcu, súd v civilnom sporovom konaní nie je oprávnený preskúmať a hodnotiť, či v trestnom konaní došlo k porušeniu práv obžalovaného alebo obvineného garantovaného ústavou a Trestným poriadkom. Vychádzať môže len z výsledku trestného konania. V tomto smere žalovaný zdôraznil, že trestné konanie vo veci žalobcu skončilo uzatvorením dohody o vine a treste medzi žalobcom a prokurátorom a jej schválením príslušným súdom, v priebehu trestného konania nebolo konštatované porušenie práva žalobcu na zákonného sudcu. Žalovaný tak mal za to, že žalobca nepreukázal existenciu nesprávneho úradného postupu, vznik škody a ani príčinnú súvislosť medzi namietaným nesprávnym postupom súdu a deklarovanou škodou, namietané porušenie práva si neuplatnil ani v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o väzbe a predĺžení väzby v konaní sp. zn. 1Tp/5/2020. Nenamietal ani nezákonnosť získaných dôkazov v dôsledku domovej prehliadky. S poukazom na závery vyplývajúce z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/24/2004, sp. zn. 3Cdo/220/2010 a Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 2CdoN/129/1997 žalovaný tvrdil, že zabezpečovanie podkladov a dôkazov pre rozhodnutie v konaní nie je možné považovať za nesprávny úradný postup. Rovnaký záver je potrebné prijať aj vo vzťahu k procesným podmienkam alebo predpokladom konania a vydania rozhodnutia, medzi ktoré patrí aj právo na zákonného sudcu. Žalovaný tvrdil, že účelom a zmyslom zákona č. 514/2003 Z. z. nie je a ani nemôže byť revízia rozhodnutí súdov v iných konaniach, ale výlučne náhrada škody spôsobenej rozhodnutím alebo postupom orgánov verejnej moci, ak sa príslušným spôsobom preukáže rozpor s objektívnym právom alebo účelom konania orgánu verejnej moci. Pri rozhodovaní o väzbe pritom nie je predpoklad vzniku práva na náhradu škody postavenej na konštatovaní rozporov rozhodnutia o väzbe s objektívnym právom, ale na spôsobe skončenia trestného konania. Pokiaľ ide o rozvrh práce, právna úprava v zmysle zákona o súdoch počítá s vopred určeným sudcom na určité časové obdobie, počas ktorého návrh na rozhodnutie vo veciach s nemožnosťou pridelovania vecí náhodným výberom na súd napadne. Ide o pevné pravidlá pridelovania vecí na rozhodnutie, vylučujúce svojvôľu pri pridelovaní konkrétnej veci napadnutej súdu na rozhodnutie. Právo na zákonného sudcu je zachované, ak v tej istej veci väzby rozhoduje sudca, ktorý už rozhodoval. S poukazom na ustanovenie § 7 ods. 1 vyhlášky č. 118/2005 Z. z. zdôraznil, že zoznam sudcov s nariadenou pohotovosťou sa podľa potreby spravidla štvrtročne aktualizuje, vykonávanie neskorších zmien v rozvrhu práce vrátane rozpisu služieb sudcov pre prípravné konanie je zákonom a vyhláškou predpokladaný postup orgánov správy súdu v prípadoch nepredvídateľných okolností brániacich výkonu práce podľa schváleného predpisu. Napokon rozvrh práce Špecializovaného trestného súdu bol v priebehu kalendárneho roka 2020 menený 7-krát.

1.3. Žalobca v ďalšom konaní doplnil svoju argumentáciu v tom smere, že aktivity orgánov činných v prípravnom konaní boli dlhodobo pripravované a vyšetrovatelia si čas na procesné úkony zvolili podľa osoby sudcu, ktorý bol určený bez transparentnej zmeny rozpisu služieb. Poukázal na časové súvislosti a skutočnosť, že 31. 08. 2020 bol zmenený predsedom Špecializovaného trestného súdu rozpis služieb pre prípravné konanie a dňa 04. 09. 2020 bol podaný návrh na vydanie príkazu na domovú prehliadku, ktorému vyhovel práve predseda Špecializovaného trestného súdu dňa 08. 09. 2020. Domová prehliadka bola následne vykonaná dňa 14. 09. 2020. Nešlo o náhodu, ale o koordináciu jednotlivých úkonov medzi políciou, prokurátorom a súdom, pri ktorej dochádza k nezákonnému a neústavnému zásahu práva na zákonného sudcu. Rozvrh práce na rok 2020 napokon v súvislosti so zmenami rozpisu služieb sudcov neobsahuje žiadne stanovisko Sudcovskej rady ani zdôvodnenie. Z rozpisu služieb pre prípravné konanie je pritom nesporné, že na každý týždeň sú určovaní do služieb dvaja sudcovia, jeden ako náhradník; podmienka náhodného výberu je splnená, ak sa vec prideluje jednému z aspoň dvoch sudcov. Informácie k dôvodom zmeny rozpisu služieb mu sprístupnené neboli; zistil však, že v deň rozhodovania o jeho vzatí do väzby bol zákonný sudca JUDr. Púčovský na pracovisku a rozhodoval vydaním trestného rozkazu. Napokon poukázal aj na vývoj judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorá sa vymedzila proti kabinetnému rozhodovaniu o zmenách v rozvrhu práce. V trestnom konaní však túto skutočnosť nenamietal z dôvodu, že rešpektuje princíp subsidiarity Ústavného súdu Slovenskej republiky a túto otázku majú primárne riešiť všeobecné súdy.

1.4. Súd prvej inštancie napokon ustálil predmet sporu tak, že predmetom konania bol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala byť žalobcovi spôsobená nesprávnym úradným postupom Špecializovaného trestného súdu pri rozhodovaní vo veciach jeho vzatia do väzby, ako aj rozhodnutím o nariadení domovej prehliadky v súvislosti s postupom orgánov štátnej správy Špecializovaného trestného súdu, ktorý predchádzal rozhodovaniu sudcov pre prípravné konanie v týchto veciach, a to konkrétne zmenou rozvrhu práce - rozpisu služieb sudcov pre prípravné konanie pre rok 2020. Okresný súd ustálil predpoklady pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu nesprávneho úradného postupu v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., ktorými sú existencia nesprávneho úradného postupu, existencia škody a priama príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody (ujmy). Vo vzťahu k tvrdenému nesprávnemu úradnému postupú okresný súd poukázal na ustanovenie § 1 písm. a), § 2 a § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a na obsah dôvodovej správy k ustanoveniu § 9 ods. 1 citovaného zákona. Aj z ustanovení § 50 a § 51 zákona č. 757/2004 Z. z. vyvodil, že rozvrh práce predstavuje akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadia organizácie práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok. Rozvrh práce obsahuje okrem iného aj rozvrh služieb určujúci samosudcov alebo senáty v prípade, ak ide okrem iných vecí o rozhodovanie o väzbe a príkazu na domovú prehliadku. Z ustanovenia § 50 ods. 1 citovaného zákona nevyplýva, že by mala byť splnená kumulatívne aj podmienka nemožnosti pridelovania vecí náhodným výberom, nemožnosť predpokladá charakter týchto vecí a skutočnosť, že veci napádajú aj mimo pracovnú dobu, a to v čase dní pracovného pokoja a sviatkov, kedy sa nedá zabezpečiť náhodnosť pridelenia vecí technickými prostriedkami. Spôsob pridelovania vecí v prípade rozhodovania o väzbe a príkaze na domovú prehliadku je rozvrhom služieb stanovený vopred, čo vyplýva z ustanovenia § 50 ods. 2 písm. h) zákona č. 757/2004 Z. z. Pokiaľ ide o ustanovenie § 51 ods. 3 citovaného zákona, toto je potrebné vykladať v súvislosti s ustanovením § 50 ods. 2 písm. h), ktorý upravuje postup, ktorým má byť v rozvrhu práce v prípadoch rozhodovania o väzbe a domovej prehliadke podľa zákona zabezpečené, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelovania vecí. Uvedené ustanovenie nebráni, aby bol rozvrh služieb v priebehu roka menený. Z okresným súdom citovanej judikatúry ústavného súdu pritom vyplýva, že za zákonného sudcu sa považuje ten sudca, ktorý bol pridelený na výkon funkcie na ten-ktorý súd, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť; ide o sudcu oprávneného konať a rozhodnúť určitý druh súdnej agendy, a ktorý bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce.

1.5. Nepovažoval za sporné, že sudcovia rozhodujúci v prípravnom konaní o povolení domovej prehliadky a o väzbe žalobcu boli stanovení v rozvrhu práce pre rok 2020, v rozvrhu služieb vypracovanom predtým, než im bola táto vec pridelená, v čase ich konania a rozhodovania išlo o zákonných sudcov.

1.6. Samotný rozvrh práce okresný súd nepovažoval za akt, ktorý môže predstavovať nesprávny úradný postup, nejde o individuálny správny akt, ktorým by bolo rozhodované autoritatívne o individuálnych právach a povinnostiach žalobcu. Navyše žalobca nepreukázal svoje úvahy o manipulácii pri rozhodovaní o pridelení veci konkrétnemu sudcovi pre prípravné konanie v jeho veci, ktorá mala byť výsledkom úmyselného, vedomého, koordinovaného postupu vedenia Špecializovaného trestného súdu, jednotlivých sudcov, vyšetrovateľov a prokurátorov. O právach a povinnostiach žalobcu bolo pritom

rozhodované v trestnom konaní a súd v civilnom konaní otázku porušenia procesných práv v trestnom konaní nie je oprávnený riešiť ako otázku prejudiciálnu.

1.7. Pokiaľ žalobca namietal absenciu odôvodnenia zmeny rozvrhu práce sudcov pre prípravné konanie, okresný súd uzavrel, že toto odôvodnenie vo vzťahu k verejnosti nie je potrebné, táto zmena vyplýva z konkrétnej internej potreby súdu a nejde o individuálny akt vo vzťahu ku konkrétnemu obvinenému v konkrétnej veci. Potreba odôvodnenia zmeny zákonného sudcu je na mieste v už začatých konaniach. Vo vzťahu k náhodnosti pridelenia vecí pri rozhodovaní o väzbe okresný súd uviedol, že náhodnosť bola zabezpečená rozpisom služieb vypracovaným vopred v súlade s ustanovením § 50 ods. 2 písm. h) zákona č. 757/2004 Z. z., a teda v čase, keď nie je možné zo strany súdu ovplyvniť, aké veci v tom ktorom období konkrétnemu sudcovi napadnú.

1.8. Napokon okresný súd zdôraznil, že žalobca v žalobe ani neuviedol, aká konkrétna ujma mu vznikla tým, že o jeho väzbe rozhodoval sudca, ktorý podľa jeho názoru nebol zákonným sudcom a neuviedol vzťah príčinnej súvislosti medzi ujmou a tvrdeným nesprávnym úradným postupom. V zmysle vyššie uvedeného okresný súd nemal naplnené predpoklady pre dôvodné uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy; žalobca nepreukázal, že došlo k nesprávnemu úradnému postupu, k vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi škodou a tvrdeným nesprávnym úradným postupom. Z uvedeného dôvodu žalobu v celom rozsahu zamietol ako nedôvodnú.

1.9. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a nárok na náhradu trov konania priznal v spore plne úspešnému žalovanému.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. februára 2024 sp. zn. 11Co/109/2023 rozhodnutie súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil (I. výrok) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %, ktoré mu je žalobca povinný zaplatiť v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o ich výške (II. výrok).

2.1. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalobcu, ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré s prihliadnutím na obsah žaloby aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Dospel k záveru, že odvolanie v danom prípade nie je dôvodné. Rozsudok súdu prvej inštancie je riadne a v súlade so zákonom odôvodnený, je z neho zrejmé, akými úvahami a právnymi názormi sa súd prvej inštancie riadil pri svojom rozhodovaní, je v odvolacom konaní preskúmateľný a zrozumiteľný. Odvolací súd sa stotožnil v celom rozsahu s právnymi závermi a argumentáciou súdu prvej inštancie tak, ako sa premietla do napadnutého rozhodnutia. Okresný súd rozhodol správne, pokiaľ žalobu zamietol.

2.2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil okrem iného na závere, že samotný rozvrh práce nemôže predstavovať nesprávny úradný postup v zmysle ustanovení § 2 a § 9 zákona č. 514/2003 Z. z., a to predovšetkým z dôvodu, že rozvrh práce je interným aktom riadenia predsedom súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu, nejde o individuálny správny akt, ktorým by bolo rozhodované autoritatívne o individuálnych právach a povinnostiach, v danom prípade o individuálnych právach a povinnostiach žalobcu. S uvedeným záverom okresného súdu, na ktorom založil svoje rozhodnutie, odvolací súd súhlasil a doplnil: K otázke pojmu „nesprávny úradný postup“ sa vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení č. k. III. ÚS 456/2022 zo dňa 27. októbra 2022, keď ustálil, že „pojem nesprávny úradný postup podľa § 9 ods.1 zákona o zodpovednosti štátu definuje široko a otvorene len použitím tohto pojmu „nesprávny úradný postup pri výkone verejnej moci“ s následným demonštratívnym výpočtom okolnosti, ktoré možno posúdiť ako nesprávny úradný postup, a taxatívnym výpočtom okolnosti, ktoré za nesprávny úradný postup považovať nemožno“. Zároveň posudzujúc konkrétnu vec (vykonanie prehliadky kancelárie advokáta sťažovateľov) konštatoval, že pri posudzovaní čo je alebo nie je nesprávnym úradným postupom „možno uvažovať len výkladom samotného pojmu nesprávny úradný postup pri výkone verejnej moci“. Aj dôvodová správa k zákonu č. 514/2003 Z. z. definuje, že nesprávnym úradným postupom je porušovanie povinností pri uskutočňovaní úkonov v konaní, najmä jeho nesprávne vykonanie alebo vykonanie bez splnenia zákonných podmienok. Nesprávnym úradným postupom je aj opomenutie urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote. Aj nevydanie rozhodnutia je nesprávnym úradným postupom; za nesprávny úradný postup je možné považovať i iné nekonanie príslušného orgánu, teda nevykonávanie úradného postupu.

Odvolací súd nemal pochybnosť o tom, že Špecializovaný trestný súd je orgánom verejnej moci v zmysle ustanovenia § 2 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., ale pri posudzovaní, či došlo k nesprávnemu úradnému postupu, bolo potrebné vychádzať aj z § 2 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z., podľa

ktorého výkon verejnej moci (pre účely zákona č. 514/2003 Z. z.) je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb.

2.3. Pokiaľ ide v tejto súvislosti o otázku zákonného sudcu, túto upravuje súbor vertikálne a horizontálne usporiadaných právnych noriem a vychádza z čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. K otázke zákonného sudcu v súvislosti s rozvrhom práce sa podrobne vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. III. ÚS 287/2020-37 zo dňa 28. 01. 2021, ktoré závery si odvolací súd osvojil a v plnom rozsahu na nich poukázal. Nemožno však opomenúť skutočnosť, že ústavný súd vo vyššie uvedenej veci rozhodoval v prípade výberu zastupujúceho člena senátu (namiesto pôvodného člena senátu určeného rozvrhom práce). Vychádzajúc z ustálenej judikatúry ústavného súdu možno uzavrieť, že zákonným sudcom je sudca miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má vo veci konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom, za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu. Podľa § 50 zákona č. 757/2004 Z. z. sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok. Už z uvedeného vyplýva, že pri zostavovaní rozvrhu práce sa nevedie žiadne konanie (súdne, administratívne), pri ktorom by súd ako orgán verejnej moci rozhodoval o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach konkrétnej fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ako to predpokladá ustanovenie § 2 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. Pre posúdenie dôvodnosti žaloby z hľadiska naplnenia predpokladov zodpovednosti štátu za škodu (nemajetkovú ujmu) je podstatná práve zákonná definícia výkonu verejnej moci (pre účely zákona č. 514/2003 Z. z.), ktorým je práve (a výlučne) rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb. Rozvrh práce nedopadá na konkrétny subjekt pri jeho kreácii, ale pri jeho aplikácii, to znamená, že vec je pridelená na rozhodovanie konkrétnemu sudcovi (senátu) podľa pravidiel uvedených v rozvrhu práce vopred a nie naopak. Ak sa určenie sudcu (senátu) riadi podľa vopred stanovených pravidiel určených rozvrhom práce, nemožno dôvodne tvrdiť nesprávnosť úradného postupu pri jeho zostavení, žalobca napokon ani netrdil, že v jeho veci rozhodoval sudca (senát), ktorý by na prejednanie a rozhodnutie nebol určený platným rozvrhom práce. Pochybenie Špecializovaného trestného súdu vo vzťahu k tvorbe rozvrhu práce na rok 2020 odvolací súd nezistil.

2.4. K námietke žalobcu, že rozvrh práce Špecializovaného trestného súdu pre rok 2020 je nesprávny, resp. určenie sudcu rozhodujúceho o prepustení z väzby je nesprávne, že vec (žiadosť o prepustenie z väzby) mala byť zapísaná do súdneho registra TP, avšak táto vec ako nová do registra TP zapisovaná nebola a bola jej pridelená rovnaká spisová značka ako pri podaní návrhu na vzatie do väzby odvolací súd uviedol, že opätovne poukazuje na ustanovenie § 130 ods. 3 vyhlášky č. 543/2005 Z. z., veci zapisované do registra TP sa prostredníctvom podateľne neprijímajú. Pokiaľ teda podľa rozvrhu práce v rámci rozhodovania o väzbe je vec zapísaná do registra TP pod rovnakou spisovou značkou ako prvotný návrh na väzbu a rozhoduje o žiadosti o prepustenie z väzby rovnaký sudca pre prípravné konanie určený rozvrhom práce, ktorý rozhodoval o návrhu na väzbu, tento postup nie je nesprávnym úradným postupom.

2.5. Nesprávnym úradným postupom predpokladaným zákonom č. 514/2003 Z. z. nie je podľa odvolacieho súdu ani postup predsedu Špecializovaného trestného súdu pri prijímaní dodatku k rozvrhu práce spočívajúcom v zmene rozvrhu práce. Uvedený postup predpokladá zákon č. 757/2004 Z. z. v ustanovení § 50 ods. 2 písm. e) a h) a zároveň zmenu rozvrhu práce v priebehu kalendárneho roka ustanovenie § 9 vyhlášky č. 118/2005 Z. z. V tejto súvislosti poukázal na závery vyplývajúce z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 327/2018 z 19. septembra 2018, podľa ktorých „na nezákonnosti nemožno stavať zákonnosť, in concreto na nesprávnom a nezákonnom úradnom postupe nie je možné postaviť zákonné rozhodnutie. Ak je nesprávny úradný postup zavŕšený rozhodnutím, tak toto rozhodnutie by v prvom rade nebolo možné považovať za zákonné, a teda by nebolo možné ponechať ho bez povšimnutia a domáhať sa nároku na náhradu škody len z titulu jemu predchádzajúceho nesprávneho postupu, pretože by tým bol nastolený neúnosný a nezákonný stav, keď by postupom orgánu verejnej moci poškodený subjekt síce akceptoval a riadil sa z nezákonného postupu vzídeným rozhodnutím, avšak súčasne by spochybňoval zákonnosť jemu predchádzajúceho postupu“. Zo záverov možno vyvodiť, že nárok na náhradu škody nesprávnym (nezákonným) rozhodnutím pohlcuje nesprávny úradný postup jemu predchádzajúci.

2.6. Odvolací súd podotkol, že z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobca v trestnom konaní vedenom proti jeho osobe, ktorého súčasťou bolo rozhodovanie o väzbe (o návrhu na vzatie do väzby, o žiadosti

o prepustenie z väzby, o návrhu na povolenie vykonania domovej prehliadky), namietal sudcu (sudcov), ktorí v týchto veciach rozhodovali, námietka zaujatosti podaná nebola a žalobca v postavení osoby obvinenej sa v trestnom konaní nebránil tvrdením, že o týchto návrhoch (rozhodovanie o väzbe, rozhodovanie o návrhu na domovú prehliadku) rozhodoval sudca, ktorý nebol v jeho veci zákonným sudcom, resp. bol určený v rozpore s rozvrhom práce. Z obsahu prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany vyplýva, že trestné konanie bolo skončené uzavretím dohody o vine a treste a jej následným schválením konajúcim sudcom Špecializovaného trestného súdu. V priebehu prípravného konania a konania pred súdom tak žalobca nesprávny úradný postup netvrdil a nenamietal. Ani v podanej žalobe netvrdí, že rozhodnutie, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste je nezákonným rozhodnutím.

2.7. Uzavrel, že o nesprávnom úradnom postupe v danej veci nemožno uvažovať ani hypoteticky, nakoľko tvrdený nesprávny úradný postup bol zavŕšený rozhodnutím a nároky z nesprávneho (nezákonného) rozhodnutia žalobca v spore žalobca neuplatnil. Špecializovaný trestný súd pri prijatí rozvrhu práce, resp. pri prijatí jeho dodatku nevykonával verejnú moc tak, ako ju predpokladá ustanovenie § 2 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., nerozhodoval o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, nevedol žiadne konanie, ktorého adresátom alebo účastníkom by bola konkrétna osoba a ktorej by z postupu Špecializovaného trestného súdu vznikali, menili sa alebo zanikali práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti. Postup ŠTS vo vzťahu k prijatiu rozvrhu práce, resp. vo vzťahu k prijatiu jeho dodatku predchádzal namietanému určeniu zákonného sudcu v súlade s rozvrhom práce, pravidlá pridelovania vecí napadnutých na Špecializovaný trestný súd v inkriminovanom období boli v posudzovanej oblasti stanovené rozvrhom práce, ich netransparentnosť, neurčitosť alebo individuálny charakter súd prvej inštancie a ani odvolací súd nezistil. Vo vzťahu k zmene rozvrhu práce týkajúcej sa zmeny rozpisu služieb odvolací súd zdôrazňuje, že k tejto došlo pred tým, ako boli iniciované konania voči žalobcovi v tom čase v postavení osoby obvinenej, v trestnom konaní posúdenie otázok prípadného nesprávneho určenia sudcu pre prípravné konanie a možnú zaujatosť žalobca nenamietal a v dôsledku schválenej dohody o vine a treste nemožno uzavrieť inak, ako že rozhodnutia a úkony v trestnom konaní akceptoval.

2.8. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd nepovažujúc podané odvolanie za dôvodné, postupom podľa § 387 ods. 1 ods. 2 CSP napadnuté rozhodnutie okresného súdu v celom rozsahu ako vecne správne potvrdil, vrátane závislého výroku o nároku na náhradu trov konania.

2.9. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP podľa zásady zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu) vyplývajúcu z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. V predmetnom prípade bol v odvolacom konaní úspešný žalovaný, preto mu odvolací súd priznal proti neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“), prípustnosť ktorého vyvodzoval z ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku:

a) Dovolaním napadnutý rozsudok (rovnako i rozsudok súdu prvej inštancie) trpí vnútorným konfliktom, ktorý spočíva v tom, že po rozhodnutí o krucálnej otázke, ktorou je záver konajúcich súdov o tom, že rozvrh práce súdu nie je výsledkom výkonu verejnej moci a teda, nie je rozhodovaním a úradným postupom orgánu verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb, sa súdy zaoberali okolnosťami tvorby rozvrhu práce so záverom, že namietaný rozvrh práce bol zostavený v súlade s relevantnými právnymi normami (zjednodušene povedané). Z dovolaním napadnutého rozsudku je nezistiteľný dôvod, pre ktorý po zistení nemožnosti aplikácie zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (absencia výkonu verejnej moci) pokračoval odvolací súd v posudzovaní zákonnosti zostaveného rozvrhu práce ŠTS na rok 2020, vrátane rozpisu služieb sudcov pre prípravné konanie a dokonca rozvíja aj stav trestnej veci dovolateľa so závermi, ktoré nezodpovedajú skutočnosti a neboli ani predmetom vyšetrovania, čím zaťažil svoje rozhodnutie porušením práva na spravodlivý proces:

- Dovolateľ namieta, že návrh na vydanie príkazu na domovú prehliadku nebol pridelený sudcovi pre prípravne konanie náhodným výberom, keď neexistovala žiadna objektívna prekážka z hľadiska technického, personálneho, časového k obchádzaniu pridelenia veci náhodným výberom a tiež návrh na vzatie do väzby dovolateľa nebol pridelený sudcovi pre prípravné konanie náhodným výberom, keď z rozvrhu práce ŠTS na rok 2020 nie je zistiteľný dôvod, pre ktorý sa tento náhodný výber pridelovania vecí obchádza a dokonca sa neprijateľným spôsobom upravuje relevantná právna norma;

- Tvrdenia žalovanej strany, podľa ktorého má jeden sudca pre prípravné konanie určený bez náhodného výberu rozhodovať o väzbe počas celého prípravného konania, nemá oporu v žiadnom zákonnom

ustanovení. Práve naopak, každá vec, v ktorej sa rozhoduje o väzbe sa pri jej nápade prideliuje službukonajúcemu sudcovi, ktorý sa tak stáva zákonným sudcom (§ 130 ods. 3 vyhlášky MS SR 543/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov). Oddiel 7 bod 1 rozvrhu práce ŠTS na rok 2020 práve marí princíp zákonného spôsobu pridelenia vecí zákonnému sudcovi.

b) Odvolací súd v bodoch 14.3., 15 rezultuje závery, ktoré neboli predmetom dokazovania v konaní pre súdom prvej inštancie a tieto závery nezodpovedajú skutočnosti:

- Nezodpovedá pravde tvrdenie odvolacieho súdu, podľa ktorého dovolateľ nepodal námietku zaujatosti, naopak dovolateľ námietku zaujatosti sudcu pre prípravné konanie podal, tento ju však ignoroval a rovnako na námietku zaujatosti nereagoval ani sťažnostný súd;

- Nezodpovedá pravde tvrdenie odvolacieho súdu, podľa ktorého bolo trestné konanie skončené uzavretím dohody o vine a treste a jej následným schválením konajúcim sudcom Špecializovaného trestného súdu. V skutočnosti de iure neexistujúce trestné konanie vo veci vedenej pod ČVS: PPZ-128/NKA-ST2-2020 naďalej trvá a aktuálne je po žalobcovom vyhlásení podľa § 215 ods. 7 Tr. por. v konaní pred Špecializovaným trestným súdom;

- Nezodpovedá pravde tvrdenie odvolacieho súdu, podľa ktorého dovolateľ rozhodnutia a úkony v trestnom konaní akceptoval.

Ak v tomto smere nebolo vykonávané dokazovanie v konaní pred súdom prvej inštancie, dovolateľ sa k tvrdeniam odvolacieho súdu vyjadriť nemohol, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

3.2. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku:

Podľa názoru dovolateľa v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená právna otázka, výsledkom ktorej by bolo posúdenie postupu predsedu súdu pri tvorbe rozvrhu práce a pri jeho zmenách ako úradného postupu, čím je naplnený dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Žalobca tvrdí, že postup predsedu súdu pri tvorbe rozvrhu práce pre ním riadený súd a pri zmenách rozvrhu práce je úradným postupom, ktorý v okolnostiach prípadu môže napĺňať znaky nesprávneho úradného postupu. Predseda súdu pri zostavovaní rozvrhu práce zákonom a podzákonnými právnymi normami predpísaným spôsobom, ako aj pri jeho zmenách realizuje úradný postup ako orgán verejnej moci, ktorý má ústavnoprávny význam pri rozhodovaní o právach a právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v z 30. 06. 2020 sp. zn. 1Cdo/201/2018, cit.: „Pri skúmaní, či orgán verejnej moci v tom - ktorom prípade vykonáva verejnú moc je významné tiež to, či tzv. vrchnostensky koná vo verejnej sfére a s verejnými dôsledkami (teda „navonok“), vo vzťahu k („iným“) subjektom, ktoré sa nachádzajú mimo samotný orgán verejnej moci, resp. mimo sústavu tvoriacu tento orgán“. Aj podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 287/2020 z 28. 01. 2021 (bod 32) rozvrh práce je vlastne podzákonnou normou, ale zjavne súvisiacou s ústavou a relevantnými zákonmi, a preto nemožno rozvrh práce považovať „len“ za interný právny predpis, ktorý sa vzťahuje „len“ na sudcov a zamestnancov konkrétneho súdu, ale zabezpečuje sa realizácia práva na spravodlivý proces pre každého účastníka súdneho konania.

3.3. Dôvody dovolania: Podľa názoru žalobcu sa súd prvej inštancie nevysporiadal vo svojom rozhodnutí s dôvodmi svojho právneho názoru, podľa ktorého sa predseda súdu pri zostavovaní rozvrhu práce nemôže dopustiť nesprávneho úradného postupu. Záver súdu o tom, že pri zostavovaní rozvrhu práce sa nemôže predseda súdu dopustiť nesprávneho úradného postupu, nemá oporu v žiadnom zákonom ustanovení (i keď žiadna právna norma nedefinuje pojem nesprávny úradný postup) je potom nepresvedčivý a prinajmenšom predčasný a možno povedať, že arbitrárny. Takýto postup súdu prvej inštancie už je v rozpore so zásadou zákazu odmietnutia prístupu k spravodlivosti (denegatio iustitiae).

3.4. Dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd postupom podľa § 449 ods. 1, ods. 2 CSP zrušil napadnuté rozhodnutie a zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a podľa § 450 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje, aby dovolací súd priznal dovolateľovi trovy dovolacieho konania vo výške 100 %.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 16. 08. 2024 navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP, eventuálne, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné v zmysle ust. § 448 CSP zamietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP

8. Dovolanie vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Dovolanie namietajú, že napadnutý rozsudok (rovnako i rozsudok súdu prvej inštancie) trpí vnútorným konfliktom. Súdy podľa dovolateľa prijali záver o krucálnej otázke, že rozvrh práce súdu nie je výsledkom výkonu verejnej moci a teda, nie je rozhodovaním a úradným postupom orgánu verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb. Napriek tomu sa zaoberali okolnosťami tvorby rozvrhu práce so záverom, že namietaný rozvrh práce bol zostavený v súlade s relevantnými právnymi normami (zjednodušene povedané). V súvislosti s námietkou dovolateľa o zmätočnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre

širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12. Je potrebné zdôrazniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

13. V súdnej veci súd prvej inštancie žalobu zamietol a odvolací súd prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Dovolací súd je toho názoru, že oba sudy zrozumiteľným spôsobom uviedli dôvody, ktoré ich viedli k prijatému rozhodnutiu, ich postup nemožno považovať za zjavne neodôvodnený. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. V preskúmvanej veci sú z rozhodnutia prvostupňového súdu zrejmé úvahy, ktoré ho viedli k zamietnutiu žalobného návrhu, a ktoré rozhodnutie odvolací súd potvrdil. Odvolací súd sa dostatočne vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a s odvolacími námietkami dovolateľa. Náležite vysvetlil, že tvorba rozvrhu práce a jeho zmena predsedom súdu nie je výkon verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., t. j. Špecializovaný trestný súd v danom prípade pri prijatí rozvrhu práce, resp. pri prijatí jeho dodatku nevykonával verejnú moc tak, ako ju predpokladá ustanovenie § 2 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., t. j. nerozhodoval o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, nevedol žiadne konanie, ktorého adresátom alebo účastníkom by bola konkrétna osoba a ktorej by z postupu Špecializovaného trestného súdu vznikali, menili sa alebo zanikali práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti. Na podporu tohto právneho názoru poukázal na nález sp. zn. III. ÚS 287/2020-37 zo dňa 28. 01. 2021, z ktorého vyplynula zákonná definícia výkonu verejnej moci (pre účely zákona č. 514/2003 Z. z.), ktorým je práve (a výlučne) rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb a dôvodovú správu k zákonu č. 514/2003 Z. z., kde sa uvádza, že nesprávnym úradným postupom je porušovanie povinností pri uskutočňovaní úkonov v konaní, najmä jeho nesprávne vykonanie alebo vykonanie bez splnenia zákonných podmienok. Nesprávnym úradným postupom je aj opomenutie urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote. Aj nevydanie rozhodnutia je nesprávnym úradným postupom; za nesprávny úradný postup je možné považovať i iné nekonanie príslušného orgánu, teda nevykonávanie úradného postupu.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je vnútorne konfliktné v tom zmysle, že sudy najprv odmietli tvorbu rozvrhu práce a jeho zmenu ako výkon verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ale potom sa zaoberali okolnosťami tvorby rozvrhu práce so záverom, že namietaný rozvrh práce bol zostavený v súlade s relevantnými právnymi normami dovolací súd uvádza, že napadnuté rozhodnutie vadou nezrozumiteľnosti netrpí. Z odôvodnenia rozhodnutia je bez akýchkoľvek pochyb zrejmé, že tvorba rozvrhu a jeho prípadná zmena nemôže byť úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z., nakoľko nezasahuje do práv, právom chránených záujmov a povinností fyzických osôb alebo právnických osôb, nie je to konanie, ktorého adresátom alebo účastníkom by bola konkrétna osoba a ktorej by z postupu Špecializovaného trestného súdu vznikali, menili sa alebo zanikali práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti. Pokiaľ odvolací súd skúmal okolnosti tvorby rozvrhu práce, resp. jeho zmien, tak len v súvislosti s namietaným porušením práva na zákonného sudcu a nad rámec odvolania. Táto skutočnosť však nerobí rozhodnutie vnútorne konfliktným, nakoľko právny záver súdov o tom, že tvorba rozvrhu práce a jeho prípadná zmena nie je výkon verejnej moci, pretože chýba individuálny charakter tejto činnosti, je nepochybný.

14. Namietaný nesprávny procesný postup odvolacieho súdu má podľa žalobcu spočívať aj v tom, že odvolací súd vykonal dokazovanie, avšak urobil tak len formálne bez toho, aby sa k nim dovolateľ mohol

vyjadriť, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Žalobca konkrétne vytyka, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol, že žalobca vo svojich trestných veciach nepodal námietku zaujatosti voči konajúcemu sudcovi, žalobcovo trestné konanie bolo skončené dohodou o vine a treste a že sám akceptoval rozhodnutia a úkony vo svojich trestných veciach. Tieto tvrdenia súdu považoval dovolateľ za nepravdivé a uviedol, že vedie 9 civilných sporov proti Slovenskej republike. K dovolacej námietke, že sa k vykonaným dôkazom nemohol žalobca vyjadriť dovolací súd uvádza, že skutkové závery, ktoré prevzal do odôvodnenia odvolací súd (nepodaná námietka zaujatosti voči konajúcemu sudcovi, konanie skončené dohodou o vine a treste) tvrdila žalovaná vo svojom vyjadrení zo dňa 06. 03. 2023 (č. l. 55) a žalobca ich počas celého konania nepoprel. Nepodanie námietky zaujatosti v trestnom konaní však potvrdil žalobca zákonnej sudkyňi priamo na pojednávaní dňa 20. 09. 2023 (č. l. 121). O ich nepravdivosti začal tvrdiť až v dovolaní. Dovolací súd tak konštatuje, že aj táto žalobcova námietka je nedôvodná a účelová.

Na akceptovanie rozhodnutí a úkonov samotným žalobcom vo svojich trestných veciach odvolací súd poukazoval práve v súvislosti s námietkou dovolateľa o porušení práva na zákonného sudcu, avšak cez nesprávny úradný postup pri tvorbe rozvrhu, resp. jeho zmeny. Upriamil tak pozornosť na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 327/2018 z 19. septembra 2018, z ktorého vyplýva, že nárok na náhradu škody nesprávnym (nezákonným) rozhodnutím pohlcuje nesprávny úradný postup jemu predchádzajúci, t. j., pokiaľ by aj tvorba pravidiel pre určenie zákonného sudcu bola nesprávnym úradným postupom, čo však odvolací súd vylúčil, tak by rozhodnutia vydané v trestných konaniach boli nezákonné a v konečnom dôsledku nie je možné akceptovať nezákonné rozhodnutia zo strany žalobcu, ale namietat nesprávny úradný postup, ktorý nezákonnému rozhodnutiu predchádzal. S týmto právnym názorom sa dovolací súd stotožňuje.

15. Dovolací súd zároveň považuje za nevyhnuté poznamenať, že nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Prieskum skutkových zistení zo strany dovolacieho súdu spočíva iba v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci nezistil.

16. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd vyhodnotil ako neopodstatnenú námietku dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP.

17. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom nastolil právnu otázku, ktorú odvolací súd ešte neriešil a to: „posúdenie postupu predsedu súdu pri tvorbe rozvrhu práce a pri jeho zmenách ako úradného postupu podľa zákona č. 514/2003 Z. z.“

18. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

20. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

21. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

22. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je relevantná právna otázka, ktorú odvolací súd riešil na jej riešení založil svoje rozhodnutie a dovolací súd sa zároveň ešte touto právnou otázkou vo svojej rozhodovacej praxi nezaoberal.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

23. Dovolateľ v podanom dovolaní nastolil právnu otázku „je tvorba rozvrhu práce a jeho zmena predsedom súdu úradný postup podľa zákona č. 514/2003 Z. z.“

24. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú: a/ odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b/ (zároveň) dovolací súd ešte neriešil, ktorá podmienka v danom prípade bola splnená.

25. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí zdieľa predovšetkým názor, že samotný rozvrh práce nemôže predstavovať nesprávny úradný postup v zmysle ustanovení § 2 a § 9 zákona č. 514/2003 Z. z., a to predovšetkým z dôvodu, že rozvrh práce je interným aktom riadenia predsedom súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu, nejde o individuálny správny akt, ktorým by bolo rozhodované autoritatívne o individuálnych právach a povinnostiach, v danom prípade o individuálnych právach a povinnostiach žalobcu.

26. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b) CSP a situácie, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu z tohto dovolacieho dôvodu je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci predmetnej právnej otázky).

27. Právnym posúdením je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

28. Podľa ustanovenia § 50 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z., na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

29. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., na účely tohto zákona výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb.

30. Z uvedeného vyplýva, že tvorba rozvrhu práce a jeho zmien nie je rozhodovaním a ani úradným postupom verejnej moci o právach a právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických a právnických osôb pre účely zákona č. 514/2003 Z. z.

31. Odvolací súd vo svojom odôvodnení náležite poukázal na to, že rozvrh práce nedopadá na konkrétny subjekt pri jeho kreácii, ale pri jeho aplikácii, to znamená, že vec je pridelená na rozhodovanie konkrétnemu sudcovi (senátu) podľa pravidiel uvedených v rozvrhu práce vopred a nie naopak. Ak sa určenie sudcu (senátu) riadi podľa vopred stanovených pravidiel určených rozvrhom práce, nemožno dôvodne tvrdiť nesprávnosť úradného postupu pri jeho zostavení. Na tomto právnom názore nie je čo meniť.

32. V danom prípade niet pochyb o tom, že tvorba rozvrhu práce a jeho prípadná zmena nie je úradný postup v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. a nie je tak naplnený jeden zo základných predpokladov na uplatnenie zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom štátu, v tomto prípade Špecializovaného trestného súdu. Za tejto situácie odvolací súd rozhodol vecne správne, keď považoval tvorbu rozvrhu práce „len“ za vytvorenie pravidiel, na základe ktorých sa v budúcnosti budú okrem iného určovať zákonní sudcovia v konkrétnych kauzách. Dovolací súd je toho názoru, že samotný proces tvorby rozvrhu je v tejto fáze určený len neurčitému okruhu osôb (neadresný) a až pri jeho aplikácii, t. j. pridelenie spisu zákonnému sudcovi na prejednanie a rozhodovanie v konkrétnej kauze, napĺňa znaky individuality, ktorá musí byť prítomná, ak hovoríme o úradnom postupe v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Námieta žalobcu, že rozvrhom práce sa podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky zabezpečuje realizácia práva na spravodlivý proces pre každého účastníka súdneho konania, a preto jeho tvorba je výkonom verejnej moci z dôvodu, že má „ústavnoprávny charakter“, je vytrhnutá z kontextu. V danej veci rozhodoval súd prípad výberu zastupujúceho člena senátu, namiesto pôvodného člena senátu určeného rozvrhom práce (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 287/2020-37 zo dňa 28. 01. 2021), t. j. už v začatej, konkrétnej veci. Odvolací súd tak postupoval správne, keď rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Na záver dovolací súd uvádza, že samotnou podstatou dovolacích námietok žalobcu nie je charakter činnosti predsedu súdu pri tvorbe rozvrhu práce, vrátane jeho zmien, ale tvrdenie o porušení práva na zákonného sudcu v jeho trestných veciach. Túto vec však nie je oprávnený riešiť civilný súd. Všetky námietky, resp. opravné prostriedky je treba uplatniť v trestnom konaní. Najvyšší súd podotýka, že pokiaľ trestný súd právoplatne rozhodol v žalobcových veciach, civilný súd je trestným rozhodnutím viazaný.

33. Dovolací súd má z uvedených dôvodov za to, že odvolací súd nepochybil pri riešení nastolenej otázky a konštatuje, že vec správne právne posúdil, svoje rozhodnutie aj dostatočne odôvodnil, pričom sa dostatočne vyporiadal so všetkými dôležitými okolnosťami prejednávanej veci a dôsledne sa vyporiadal aj s ostatnými argumentmi a námietkami strán sporu.

34. Žalobca napadol dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto jeho dovolanie ako nedôvodné podané podľa § 448 CSP zamietol.

35. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP) dovolací súd trovy dovolacieho konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy nevznikli.

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.